

Νέα παραλλαγή του SARS-CoV-2 «Αρκτούρος»

Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας (ΠΟΥ) στρέφει το βλέμμα του σε μια νέα παραλλαγή του SARS-CoV-2 που πιστεύεται ότι οδηγεί σε μια νέα αύξηση των κρουσμάτων στην Ινδία – ενώ τα αναφερόμενα κρούσματα έχουν μειωθεί σε μεγάλο μέρος του υπόλοιπου κόσμου. Οι Ιατροί της Θεραπευτικής Κλινικής της Ιατρικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών **Θεοδώρα Ψαλτοπούλου (Καθηγήτρια Επιδημιολογίας και Προληπτικής Ιατρικής) και Γιάννης Ντάνασης** συνοψίζουν τα νεότερα δεδομένα. Η παραλλαγή ΧΒΒ.1.16, που ονομάστηκε «Αρκτούρος», είναι παρόμοια με την παραλλαγή «Kraken» ΧΒΒ.1.5—την πιο μεταδοτική παραλλαγή μέχρι σήμερα, σύμφωνα με την Maria Van Kerkhove, τεχνική επικεφαλής COVID-19 για τον ΠΟΥ. Ωστόσο, πρόσθετες μεταλλάξεις στην πρωτεΐνη-ακίδα του ιού, η οποία προσκολλάται και μολύνει τα ανθρώπινα κύτταρα, έχει τη δυνατότητα να κάνει τη συγκεκριμένη παραλλαγή πιο μολυσματική και δυνητικά να προκαλέσει σοβαρή ασθένεια. Βέβαια, οι μεταλλάξεις που θεωρητικά φαίνονται ανησυχητικές σε προκλινικό επίπεδο δεν είναι πάντα ανησυχητικές στην πραγματική ζωή λόγω της εξαιρετικά περίπλοκης φύσης της ανοσίας του πληθυσμού. Για αυτόν τον λόγο, και λόγω των αυξανόμενων κρουσμάτων στην Ανατολή, η επιδημιολογία της ΧΒΒ.1.16 έχει μπει υπό επιτήρηση.

Πότε και πού εντοπίστηκε η παραλλαγή ΧΒΒ.1.16;

Η ΧΒΒ.1.16 προστέθηκε στη λίστα των παραλλαγών του ΠΟΥ υπό παρακολούθηση μόλις πρόσφατα, στις 22 Μαρτίου 2023. Παγκοσμίως, η επιδημιολογική επιτήρηση της COVID βρίσκεται σε χαμηλά επίπεδα. Μέχρι στιγμής, ο μεγαλύτερος αριθμός των κρουσμάτων έχει εντοπιστεί εκεί που βρέθηκε για πρώτη φορά η νέα παραλλαγή, στην Ινδία, η οποία είναι μια από τις λίγες χώρες όπου τα καταγεγραμμένα κρούσματα COVID αυξάνονται, σύμφωνα με τον ΠΟΥ. Η συγκεκριμένη παραλλαγή έχει επίσης εντοπιστεί στις ΗΠΑ, και συγκεκριμένα σε Καλιφόρνια, Νιου Τζέρσεϊ, Βιρτζίνια, Τέξας, Ουάσιγκτον, Νέα Υόρκη, Ιλινόις, Μινεσότα, Τζόρτζια, Φλόριντα, Πενσυλβάνια, Οχάιο, Νεβάδα, Ιντιάνα, Βόρεια Καρολίνα, Λουιζιάνα και Ντέλαγουερ. Μια υπο-παραλλαγή, η ΧΒΒ.1.16.1, έχει επίσης αναφερθεί στη Νεμπράσκα, στο Μιζούρι και στο Μίσιγκαν. Προς το παρόν καμία νέα παραλλαγή δεν αντιπροσωπεύει το 1% σε εθνικό επίπεδο. Η ΧΒΒ.1.16 και οι υπο-παραλλαγές της έχουν επίσης εντοπιστεί σε Σιγκαπούρη, Αυστραλία, Ηνωμένο Βασίλειο, Ιαπωνία, Ισραήλ, Καναδά, Μαλαισία, Δανία, Νέα Ζηλανδία, Γερμανία, Νότια Κορέα, Ισπανία, Ολλανδία, Ταϊλάνδη, Σουηδία, Νότια Αφρική, Ιταλία και την Κίνα.

Πώς εξελίχθηκε η ΧΒΒ.1.16;

Η νέα παραλλαγή είναι ένας ανασυνδυασμός, ή συνδυασμός, δύο απογόνων του λεγόμενου "stealth Omicron" ΒΑ.2. Σε σύγκριση με την πρότερη παραλλαγή ΧΒΒ, έχει τρεις επιπλέον μεταλλάξεις, σύμφωνα με τον ΠΟΥ.

Η ΧΒΒ.1.16 προκαλεί αύξηση των νοσηλειών και των θανάτων;

Μέχρι σήμερα, δεν έχουν ολοκληρωθεί οι εργαστηριακές μελέτες σχετικά με τη σοβαρότητα της νόσου που μπορεί να προκαλέσει η παραλλαγή. Οι νοσηλείες, οι εισαγωγές στη ΜΕΘ και οι θάνατοι δεν έχουν ακόμη αυξηθεί λόγω της νέας παραλλαγής, σύμφωνα με τον ΠΟΥ.

Γιατί λοιπόν η ΧΒΒ.1.16 είναι τόσο ανησυχητική;

Το κατά πόσο η νέα παραλλαγή είναι πράγματι ικανή να οδηγήσει σε αύξηση των νοσηλειών ή/και των θανάτων, μπορεί να είναι πολύ νωρίς για να το πούμε. Ιδιαίτερα ανησυχητική είναι η μετάλλαξη K478R,

η οποία μπορεί να κάνει την παραλλαγή αποτελεσματικότερη στο να ξεπερνά την εξουδετερωτική ικανότητα των αντισωμάτων από προηγούμενη μόλυνση και εμβολιασμό, να προκαλεί συμπτωματική λοίμωξη και να εξαπλώνεται, σύμφωνα με τον ΠΟΥ. Οι αναμνηστικές δόσεις των εμβολίων αναμένεται να προσφέρουν κάποιου βαθμού προστασία, ειδικά αν είναι πρόσφατος ο εμβολιασμός. Το αντι-ικό χάπι Paxlovid (νιρματρελβίρη/ριτοναβίρη) αναμένεται να συνεχίσει να έχει δράση έναντι της νέας παραλλαγής. Επιπλέον, η XBB.1.16 έχει δείξει την ικανότητα να υπερτερεί γρήγορα έναντι της XBB.1.5 που κυριαρχεί στις ΗΠΑ όσον αφορά τη διάδοση. Η νέα παραλλαγή έχει δείξει ισχυρό πλεονέκτημα ανάπτυξης τους τελευταίους τρεις μήνες.

Συμπερασματικά, είναι σημαντικό να παραμένουμε ως κοινωνία και ως παγκόσμια κοινότητα σε εγρήγορση σχετικά με τις νέες παραλλαγές του SARS-CoV-2 που αναδύονται, καθώς δεν μπορεί να είναι εκ των προτέρων γνωστός ο αντίκτυπος μιας νέας παραλλαγής στη μεταδοτικότητα του ιού και στη σοβαρότητα της νόσου που προκαλεί.